

جمهوری اسلامی افغانستان
وزارت عدلیه
ریاست پالیسی و پلان

گزارش مختصر از تطبیق پلان عمل برنامه ملی اصلاحات عدلی و
قضایی مربوط وزارت عدلیه طی سال (۱۳۹۸)

ماه : اسد سال ۱۳۹۹

گزارش مختصر از تطبیق پلان عمل برنامه ملی اصلاحات عدلی و قضایی مربوط وزارت عدلیه طی سال گذشته

مقدمه

حاکمیت قانون و دسترسی به عدالت یکی از عناصر مهم توسعه متوازن و همه جانبه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی محسوب گردیده و بستر ساز بر قراری امنیت، صلح و ثبات پایدار در کشور می باشد. دولت افغانستان مصمم است تا قوانین عدلی شفاف، قابل دسترس و مناسب را که همه افغان ها با آن دسترسی داشته باشند، به وجود آورد تا از این طریق به حاکمیت قانون در سراسر کشور کمک نماید.

زیرا حاکمیت قانون بدون موجودیت یک سیستم عدلی و قضایی بیطرف، عادلانه و قابل دسترس بر بنیاد معیارها و اساسات اسلامی، ارزش های قانون اساسی و کنوانسیون های پذیرفته شده بین المللی که متضمن حقوق و آزادی های افراد باشد، ممکن و میسر نیست.

حقیقت مسلم است که در یک و نیم دهه گذشته، پیشرفت های در زمینه ارتقای ظرفیت کارمندان دولت جهت تحقق حاکمیت قانون در سکتور عدلی و قضایی صورت گرفته و موفقیت های نیز در عرصه حکومتداری خوب و تامین حقوق بشر به دست آورده است، اما با وجود این، عدالت برای تمام اتباع کشور به طور متوازن و مساویانه در سراسر کشور تامین نگردیده، ارایه خدمات با کیفیت عدلی و حقوقی در مناطق مختلف، نوسان ها و تفاوت های زیادی داشته و به نیاز های مردم درین راستا به طور کافی پاسخ مثبت داده نشده است.

روی این منظور حکومت افغانستان تعهداتی که به جامعه جهانی در راستای اصلاح نظام سپرده است، شامل اصلاح سکتور عدلی و قضایی نیز میگردد، از این جهت ایجاب می نماید تا به خاطر تداوم همکاری های متقابل افغانستان و همکاری بین المللی این کشور، رعایت اصول و موازین حقوق بشری، دسترسی به عدالت، حاکمیت قانون، پابندی به میثاق ها و کنوانسیون های بین المللی که افغانستان عضویت آنها را پذیرفته، نیازمند است، تا اصلاحات سکتور عدلی و قضایی را به صورت اساسی و بنیادی روی دست گرفته و در این راستا ضمن پاسخ دهی به شهروندان کشور، تعهدات بین المللی خویش را نیز به پایه اکمال رساند.

از جانبی هم میتوان یاد آور شد که مبنای برنامه ملی اصلاحات عدلی و قضایی را قانون اساسی، تعهدات بین المللی افغانستان، تعهدات دولت ج.ا.ا، تداوم اصلاحات عدلی و قضایی و گزارش شاخص های حاکمیت قانون در بخش عدلی و قضایی تشکیل میدهد. همچنان این وزارت متعهد است که غرض تحقق اهداف فوق الذکر که استقامت کاری این وزارت را تشکیل می دهد، به سهم خویش نقش موثر را ایفا نماید چون وزارت عدلیه از لحاظ نیرو و منابع نسبت به گذشته

در وضعیت نسبتاً خوبی قرار دارد، ولی در عین حال، میزان توقعات و انتظارات مردم نیز از این وزارت بالا رفته است و لذا باید به این توقعات پاسخ مناسبی داده شود.

بنابراین وزارت عدلیه به عنوان نهاد حکومتی مسوول از وظایف خویش می داند که برای تمام اتباع کشور خدمات با کیفیت عدلی و حقوقی برابر ارایه نماید و بر اساس پلان کار تقنینی، اولویت های ملی و تعهدات در قبال جامعه بین المللی، به خصوص کنفرانس بروکسل و ژینوا که داشته است از بدو ایجاد حکومت وحدت ملی تا کنون یک سلسله اصلاحات را در حیطه کاری خویش خصوصاً از سال ۱۳۹۶ به اینطرف از طریق برنامه ملی اصلاحات عدلی و قضایی، به راه انداخته و به منصفه اجرا گذاشت.

که ساختار عمومی اصلاحات عدلی و قضایی برای وزارت عدلیه را تعهدات ذیل تشکیل می دهد:

• اصلاحات ساختاری

• مبارزه با فساد اداری

• ایجاد شفافیت

• ارتقای ظرفیت و ارایه خدمات

• اصلاح قوانین و مقررات پیشنهادی

واینک گزارش از وزارت عدلیه برای اصلاحات، در سال گذشته ذیلاً ارایه می گردد:

بخش اول - اصلاحات ساختاری:

بازنگری ساختار تشکیلاتی بنابر مقتضی وقت و نیازمندی جامعه افغانی جهت تقویه هر چه بیشتر سیستم و ارایه خدمات با کیفیت عدلی و حقوقی و دسترسی بیشتر شهروندان به عدالت، یکی از اولویت های عمده این وزارت بوده که باید به آن توجه لازم مبذول داشت.

روی این منظور طی سال گذشته در زمینه اجراءات ذیل صورت گرفته است:

۱- کنفرانس عدالت برای اطفال به کمک مالی و تخنیک موسسه یونیسیف به منظور جلب همکاری ادارات ذیربط با مراکز اصلاح و تربیت اطفال تحت رهبری محترم محمد قاسم حلیمی معین مسلکی وزارت عدلیه دایر گردید. ریاست حمایت حقوق بشر طی دو ربع سال مالی ۱۳۹۷ - ۱۳۹۸ در رابطه به تدویر برنامه آگاهی دهی موضوع قاچاق انسان به تعداد (۵۸) برنامه، با اشتراک ۶۴۳ تن مرد و زن در ۱۳ ولایت دایر نمود. همچنان طی شش ماه دوم سال ۱۳۹۸ به تعداد (۱۶۴۴) تن مظنون، متهم و محکوم از جمله ۱۵۹۳ پسر و ۵۱ دختر تحت حجز قرار گرفته اند و به تعداد ۹۰ تن معلمین از ریاست های معارف ولایات، به منظور تدریس اطفال تحت حجز، به مرکز اصلاح و تربیت اطفال ولایات اعزام گردیده است و همچنان به تعداد ۲۲ تن

قاچاقبران انسان در شهر کابل بازداشت گردیده. اداره محترم لوی حارنوالی به تعداد ۲۰ قضیه که شامل ۲ تن به اتهام قاچاق انسان و ۱۸ تن به اتهام قاچاق مهاجران بود مورد تحقیق و تعقیب عدلی قرار داده است و همچنان به تعداد ۳۹۰ ورکشاپ آموزشی برای کارکنان ادارات مربوط و به تعداد ۳۲۰ برنامه آگاهی دهی را در سراسر کشور راه اندازی نموده است.

۲- با وجودیکه بست کارشناس در بخش حقوق و قضایای دولت در سال ۱۳۹۸ منظور گردیده بود با آنهم حسب ضرورت به تعداد ۴۴ بست در ریاست عمومی انسجام و به تعداد ۳۴ بست در ریاست قضایای دولت تزییدگردیده است و همچنان به تعداد ۵ بست در ریاست منابع بشری، به تعداد ۱ بست در ریاست مالی و اداری، ۱ بست در ریاست دفتر و ۱ بست در ریاست حقوق ولایت دایکندی، در مجموع ۸ بست است که از یک شعبه به شعبه دیگر تعدیل گردیده است.

۳- به تعداد (۸۱۱) جلد دفاتر سوانح کارمندان مسلکی ریاست های حقوق و قضایای دولت قبلاً ارزیابی گردیده بود که از جمله به تعداد (۴۲۰) بست که متصدیان آن فارغین صنف دوازده و یا خلاف رشته بودند در هماهنگی با کمیسیون مستقل اصلاحات اداری و خدمات ملکی به اعلان رقابت آزاد سپرده شده پروسه شارت لیست آن تکمیل و پروسه اخذ امتحانات آن جریان دارد.

۴- به تعداد (۴۵) تن کارمندان این وزارت به لحاظ کبر سن و یا تکمیل (۴۰) سال خدمت بالفعل به تقاعد سوق گردیده که تقاعد شان طبق احکام قانون به مقام ذیصلاح پیشنهاد و بعد از منظوری به مراجع مربوط ابلاغ گردیده است.

۵- لوايح وظائف کارمندان مسلکی تعدیل گردیده بست ها مطابق شرایط لوايح وظائف به اعلان سپرده شده و این پروسه جریان دارد و استخدام افراد مسلکی مطابق به رشته تحصیلی شان صورت می گیرد که حد اقل درجه تحصیل لیسانس در تمام بست های مسلکی در نظر گرفته شده. به تعداد ۱۷۱ تن در مرکز و ولایات به سویه ماستر و لیسانس از طریق پروسه رقابت آزاد استخدام گردیده است.

۶- طبق طرزالعمل استخدام برای تمام کاندیدان طبقه اناث (۵) نمره امتیازی در نظر گرفته شده که باعث تشویق شان گردیده و همچنان در استخدام به طبقه اناث ارجحیت داده میشود و کارمندان که در این اواخر در مرکز مقرر گردیده اکثر شان از طبقه اناث می باشد. به تعداد ۷ تن طبقه ذکور دارای سند تحصیلی ماستر، ۱۵۳ تن طبقه ذکور لیسانس و به تعداد ۵ تن طبقه اناث دارای سند تحصیلی لیسانس استخدام گردیده اند و همچنان به تعداد ۶ تن که دارای سند

تحصیلی فوق بکلوریا بوده که از طریق امتحان کانکور جمعی موفق و از طرف کمیسیون مستقل اصلاحات اداری و خدمات ملکی معرفی و در بست های اداری استخدام شده اند .

بخش دوم – مبارزه با فساد اداری:

مبارزه با فساد یکی از اولویت های عمده حکومت افغانستان و وزارت عدلیه می باشد که در چندین کنفرانس ملی و بین المللی در رابطه به آن تعهد صورت گرفته است، بعضی اقدامات از قبیل ساده سازی اجراءات، تهیه پالیسی مبارزه با فساد، تطبیق پلان های عملیاتی استراتژی مبارزه با فساد، پلان عمل مشترک بهبود روند کشف و تعقیب قضایای فساد اداری، ثبت قضایای شامل حقوق اشخاص حقیقی و حکمی از آغاز تا انجام و جهت مبارزه علیه فساد اتخاذ گردیده است و ریاست های ذیربط هر یک به سهم خویش در زمینه اجراءات نموده که ذیلاً از آن می توان نام برد:

- ۱- در تمام پروسه ها از قبیل استخدام، ارزیابی اجراءات ، امورات تقاعد وغیره موضوعات امور ذاتی کارکنان، قوانین و مقررات مربوط رعایت گردیده است. به تعداد ۵۸ تن از کارمندان وزارت عدلیه در طی شش ماه اخیر تبدیلی صورت گرفته است و همچنان مطابق ماده ۲۳ تعدیل قانون کارکنان خدمات ملکی ترفیع داخل ردیف صورت گرفته است.
- ۲- ارزیابی اجراءات سالانه ۵۳۲ تن کارکنان مرکزی وولایتی صورت گرفته است که از جمله ۲۵۱ تن به ارتقای قدم، به تعداد ۲۶۲ تن دوام وظیفه، به تعداد ۱۵ تن آن امتحانی و به تعداد ۴ تن کارکنان به آموزش معرفی شده است.
- ۳- بازرسی پلانی (۲۵) ولایات و (۹) ریاست مرکزی به شمول آمریت های جندر و تدارکات از قدمه های تحت اثر وزارت عدلیه در سال ۱۳۹۸ قرار ذیل صورت گرفته:
 - کنترل عینی و جاری (۱۶) ریاست ولایات و (۹) ریاست مرکزی به شمول آمریت تدارکات و جندر.
 - بازرسی (۷۰) موارد فوق العاده و ارایه گزارشات آنها به مقام محترم وزارت.
 - نظارت و بررسی احزاب سیاسی ثبت شده در (۲۵) ولایت کشور.
 - معرفی تمام کارمندان به ورکشاپ ها و مراکز آموزشی جهت ارتقای ظرفیت.
 - جلوگیری از تخلفات مالی حساسی، اداری، مسلکی در ادارات مرکزی و ولایتی که از این موارد به میلیونها افغانی، صدها دالر امریکایی، صدها کلدان پاکستانی و هزارها تومان ایرانی بازگشتی بالای ادارات تحت اثر وزارت صورت گرفته است.

بخش سوم - ایجاد شفافیت:

بهبود عملکرد و اجراات ریاست های مرکزی و ولایتی این وزارت، بلند بردن سطح نظارت ریاست تفتیش داخلی از نحوه مصارف و اجراات کاری و اطلاع رسانی به مردم از عرضه خدمات وزارت، یکی از مقاصد دیگر این وزارت است، که ریاست های ذریبط بالخصوص ریاست تفتیش داخلی هریک به سهم خویش در تطبیق پلان های عملیاتی در زمینه نقش موثر را ایفا نموده که از اجراات ایشان ذیلا می توان یاد آور شد:

- ۱- در سال ۱۳۹۸ جمله واجدین شرایط ثبت دارای در وزارت عدلیه (۲۰۲) تن بوده که از جمله (۱۶۹) بسته فورم، بعد از خانه پری به ریاست عمومی اداره امور مقام عالی ریاست ج.ا.ا. ارسال گردیده است. و (۳۳) بسته فورم های باقی مانده که شامل ۴ بسته فورم مرکزی و ۲۹ بسته فورم ولایتی می باشد. با وجود تعقیب مسلسل که صورت گرفته به وقت و زمان معین آن از طرف کارمندان مربوط خانه پری نگردیده است.
- ۲- به تعداد (۱۰۴) تن کارمندان با در نظر داشت درجه تحصیل، رشته و تخصص به منظور بهبود امورات اداره و عرضه خدمات بهتر حقوقی در مرکز و ولایات تغییر و تبدیل گردیده است.

بخش چهارم - ارتقای ظرفیت و ارایه خدمات:

ارتقای ظرفیت کارکنان جهت ارایه خدمات عدلی و حقوقی شفاف و با کیفیت، یکی از نیاز های جدی مردم کشور و از مسئولیت های حکومت بوده؛ زیرا آموزش های داخل خدمت، کارمندان را برای عرضه خدمات مسلکی و اداری مجهزتر می سازد و بدین لحاظ یکی از اولویت های مهم و اساسی وزارت عدلیه بلند بردن ظرفیت های مسلکی و کاری کارمندان وزارت به خصوص کارمندان مسلکی میباشد که باید توجه جدی به آن مبذول داشت. روی این منظور طی سال گذشته قدم های ذیل در زمینه برداشته شده اند:

- ۱- طبق مقررہ جدید تنظیم مساعدت های حقوقی به عوض بورد مستقل ، کمیسیون عالی مساعدت های حقوقی در نظر گرفته شده است و زمان انفاذ این مقررہ کمیسیون عالی مساعدت های حقوقی ایجاد و شروع به فعالیت نموده است . به تعداد(۸۳۷) قضیه ارایه مساعدتهای حقوقی در سطح مرکز و ولایات صورت گرفته است.

- ۲- در رابطه به ارتقای ظرفیت اعضای مسلکی ریاست قضایای دولت به تعداد (۲۰) تن از کارمندان قضایای دولت از مرکز و ولایات به برنامه های آموزشی و به تعداد (۹) تن اعضای مسلکی به کورس استاژ حقوقی معرفی گردیده است.
- ۳- نیاز سنجی آموزشی کارمندان برای سه سال آینده صورت گرفته و برنامه های آموزشی مطابق به آن عملی می گردد.
- ۴- مطابق ماده (۱۶) قانون کارکنان خدمات ملکی تمام کارمندان ارزیابی حضوری می شود در صورت که کارمندان در ارزیابی کمتر از (۱۷) نمره اخذ نماید به برنامه های آموزشی معرفی می گردد.
- ۵- یک برنامه آموزشی برای (۲۰) تن از کارمندان از بودجه عادی دایر گردیده. به تعداد (۵۸۱) تن کارمندان مرکزی و ولایتی که از جمله (۵۳۷) تن طبقه ذکور و (۴۴) تن از طبقه اناث می باشد به همکاری تمویل کنندگان خارجی به برنامه های آموزشی کوتاه مدت و میان مدت معرفی گردیده اند .
- ۶- معرفی به مقطع لیسانس و ماستری که به تعداد ۸۲ تن به مقطع ماستری به پوهنتون کابل، به تعداد ۴۲ تن به مقطع ماستری به بورسیه های ICCR و به تعداد ۱۰ تن به مقطع دوکتورا به بورسیه های ICCR غرض انتخاب معرفی شده است و همچنان (۱) تن به مقطع ماستری داخل خدمت از بودجه عادی آمریت آموزش و ارتقای ظرفیت معرفی گردیده است.
- ۷- ارزیابی برنامه های آموزشی از طریق پرسشنامه ها قبل از تدویر برنامه و در اخیر برنامه صورت گرفته است و به تعداد ۲۶ برنامه آموزشی قبل و بعد از آموزش ارزیابی گردیده است.
- ۸- به سفر های مطالعاتی نیازسنجی نداریم ولی به اساس مکتوب کمیسیون محترم اصلاحات اداری و خدمات ملکی در هر رشته و برنامه اشخاص واجد شرایط معرفی شده که به تعداد (۵) تن به کشور هندوستان سفر نموده است.
- ۹- به منظور تقویت و تداوم برنامه استاژ تقنینی، برنامه متذکره از چهار سال به اینطرف آغاز به کار نموده و در دور سوم به تعداد (۱۲۷)تن طی سال ۱۳۹۸ فارغ گردیده است.
- ۱۰- به منظور ارزیابی علمی اعضای مسلکی انستیتوت امور قانونگذاری مطابق به اساسنامه انستیتوت شورای علمی تحت ریاست وزیر عدلیه دایر و یک تعداد اعضای جدیدالشمول منحیث نامزد قانونیار و یک تعداد به حیث قانونیار تثبیت رتبه شدند و یکتعداد دیگر آثار علمی شان مثبت ارزیابی گردیده و به رتبه علمی قانونمل ارتقا نمودند و طی شش ماه دوم سال ۱۳۹۸ سه تن از اعضای مسلکی این دیپارتمنت به رتبه علمی بالاتر ارتقا نموده است.

۱۱- استخدام معلمین و پرداخت معاش ماهوار ۱۲ تن استادان و تمدید قرارداد شان، به همکاری مالی مؤسسه (AWEC) در مرکز اصلاح و تربیت اطفال ولایت کابل صورت گرفته است .

برنامه های آموزش حرفه خیاطی و بوت دوزی برای اطفال تحت حجز ذکور و اناث در تمام مراکز اصلاح و تربیت اطفال ولایات به همکاری مؤسسه CIC تدویر یافته است و استخدام ۲ تن روانشناس در مراکز اصلاح و تربیت اطفال ولایات هرات و تخار به همکاری مؤسسه CIC صورت گرفته است .

۱۲- وزارت محترم معارف به منظور پیشبرد دروس محجوزین جمعاً به تعداد (۸۶) تن معلمین از جمله (۷۳) تن طبقه ذکور و (۱۳) تن طبقه اناث را توظیف نموده است .

- جلب همکاری وزارت محترم ارشاد، حج و اوقاف در مورد توظیف مبلغین دینی به منظور پیشبرد دروس دینی و عقیدتی برای اطفال تحت حجز در تمام مراکز اصلاح و تربیت اطفال صورت گرفته است .

- وزارت محترم صحت عامه به منظور ارایه خدمات صحی برای اطفال تحت حجز، کارمندان صحی خویش را در مراکز اصلاح و تربیت اطفال توظیف نموده اند.

- یک کلینیک ۲۴ ساعته صحی در مرکز اصلاح و تربیت اطفال ولایت کابل به همکاری وزارت محترم صحت عامه ایجاد گردیده است .

- جلب همکاری مؤسسه (CSSP) در قسمت فراهم آوری مواد و لوازم (بهداشتی، اباتوی، تعلیمی، تفریحی، حرفوی، ادویه جات و لوازم طبی) برای مراکز اصلاح و تربیت اطفال صورت گرفته است .

۱۳- (۴۲) قطعه پیشنهاد به منظور استفاده بدیل های حجز به محاکم ارایه گردیده است که از جمله به تعداد (۱۳) طفل از بدیل های حجز مستفید شده اند.

- مراکز باز در ولایات (کابل، هرات، نیمروز، بادغیس، بلخ، سمنگان، وردک و جوزجان) ایجاد گردیداست .

- کار مراکز اصلاح و تربیت اطفال ولایات بدخشان، بامیان و پکتیکا جریان داشته که از جمله کار اعمار تعمیر مرکز اصلاح و تربیت اطفال ولایت پکتیکا تکمیل گردیده است و کار اعمار مراکز اصلاح و تربیت اطفال ولایات بامیان و بدخشان در حدود (۸۰٪) پیش رفته است.

بخش پنجم - اصلاح قوانین و مقررات پیشنهادی :

حقیقت مسلم است که حاکمیت قانون مستلزم اصلاح، تطبیق قوانین و نظارت از آن است. بنابر این یکی از برنامه های استراتژیک وزارت عدلیه را در سال گذشته اصلاح قوانین و موثریت پروسه امور قانون گذاری در امر مبارزه با فساد اداری و اصلاح سکتور عدلی تشکیل میداد. همچنان در بخش اصلاح قوانین و مقررات پیشنهادی و وضع قوانین جدید، ریاست عمومی تقنین و ادارات ذیربط دولتی پلان تطبیقی فعالیت های شامل برنامه ملی اصلاحات عدلی و قضایی و استراتژی ملی مبارزه با فساد اداری مربوطه خویش را ترتیب نموده و به منصفه اجرا گذاشت که ذیلاً از آن می توان نامبرد:

- ۱- به منظور تنظیم اسناد تقنینی که به وقت و زمان معینه طی مراحل گردد پلان کار تقنینی در چهار ربع سال، ترتیب و تنظیم گردیده و دیپارتمنت های انستیتوت مطابق به پلان کار تقنینی مکلفیت دارند تا اسناد شامل پلان را تدقیق و طی مراحل نمایند و به همین اساس دیپارتمنت ها در روشنی پلان کار تقنینی اسناد را تدقیق و طی مراحل مینمایند.
- ۲- به منظور هماهنگی با سایر نهاد ها ذریعه متحد المال های شماره (۴۷۰۷ الی ۴۷۵۷) مؤرخ ۱۳۹۸/۹/۱۹ از تمام وزارت ها و ادارات دولتی اسناد تقنینی مورد نیاز شان جهت شمولیت در پلان کار تقنینی مطالبه نموده است.
- ۳- اسناد تقنینی به اساس حکم ماده چهارم اساسنامه انستیتوت شامل (قوانین، فرامین، اساسنامه ها و تعدیلات، ضمایم، ایزاد و حذف) می باشد که در پلان کار اسناد تقنینی شامل می باشد. طی سال ۱۳۹۸ به تعداد ۹۴ سند که شامل ۳۲ عنوان قانون، ۲۹ عنوان مقرر، ۳۳ مورد تعدیل در اسناد تقنینی میباشد طی مراحل گردیده است و همچنان طی شش ماه دوم سال ۱۳۹۸ دیپارتمنت قوانین در مورد قانون اصول محاکمات چنین گزارش داده اند: قانون اصول محاکمات اداری جدیداً از طرف مقام محترم ستره محکمه مواصلت ورزیده و تحت کار دیپارتمنت محترم قرار دارد.

بر علاوه از تطبیق پلان عمل برنامه ملی اصلاحات عدلی و قضایی طی سال گذشته وزارت عدلیه به دست اوردهای ذیل دیگری نیز نایل آمده اند:

- ۱- از اقدامات مهم وزارت عدلیه در بخش اصلاحات ساختاری، اعلان تمامی بست های ادارات حقوق و قضایای دولت که متصدیان آن دارای تحصیلات پایین تر از لیسانس بودند حدود (۴۲۰) بست از طریق کمیسیون محترم مستقل اصلاحات اداری و خدمات ملکی به اعلان

گذاشته شد و پروسه امتحان تمامی بست های ولایات به استثنای غور، تمام شده و استخدام ها به مجرد وصول استعلام ها و مکاتیب امنیت ملی آغاز می شود و تا حال بیشتر از (۱۲۰) نفر فارغین حقوق و شرعیات استخدام و به انجام وظایف شان مشغول اند. همچنان به منظور دفاع از دارایی عامه و رسیدگی به موقع به دعاوی حقوق عامه، تشکیل ریاست عمومی قضایای دولت بازرگری و از لحاظ کمی به تعداد (۳۴) بست در مرکز تزیید گردید و استخدام رؤسا و اعضای مسلکی از طریق رقابت آزاد در حال تکمیل شدن است. در ساختار تشکیلاتی ریاست انسجام، بررسی، ثبت جمعیت ها و احزاب سیاسی نیز تغییراتی به وجود آمده و در مرکز و ولایات این ساختار مطابق نیاز ها، تنظیم گردیده است.

۲- در بخش مبارزه با فساد اداری و ایجاد شفافیت و ارتقای ظرفیت و ارائه خدمات، علاوه بر کنترل عینی و جاری از ریاست های مرکزی و ریاست های عدلیه ولایات، برای اعضای مسلکی حقوق، قضایای دولت و مساعدین حقوقی جهت ارائه خدمات بهتر و مطابق احکام اسناد تقنینی مربوط امتیازات مادی اضافی در بودجه سال ۱۳۹۹ در نظر گرفته شده و پیشنهاد آن جهت منظوری به مقام عالی ریاست جمهوری ارسال گردیده است، با توجه به نقشه راه مساعدین حقوقی، مقرر تنظیم مساعدتهای حقوقی نافذ و به تاسی از آن کمیسیون عالی مساعدتهای حقوقی ایجاد و شروع به فعالیت نموده است و پالیسی ملی مساعدتهای حقوقی بازرگری گردیده است و به تعداد ۳۰ تن مساعد حقوقی از طریق موسسه عدالت در ۱۷ ولایت عملاً در کنار سایر مساعدین حقوقی از حقوق مظنونین و متهمین بی بضاعت در پیشگاه محاکم دفاع می نمایند.

۳- مرکز مشوره دهی حقوقی در سال ۱۳۹۸ برای ۲۲۲۶ نفر نیازمند مشوره رایگان حقوقی از طریق خط تلفونی ۱۸۸ ارائه نموده است.

۴- به منظور نظارت از ارائه مساعدتهای حقوقی توسط وزارت عدلیه و مؤسسات همکار، دیتابیس مساعدتهای حقوقی ایجاد گردیده است. در حالیکه در تشکیل مساعدتهای حقوقی ازدیاد به عمل نیامده ولی در اثر تلاش وزارت و همکاری مؤسسات همکار سطح خدمات مساعدتهای حقوقی انکشاف پیدا کرده است. طرزالعمل های ادارات حقوق (طرزالعمل بررسی عرایض حقوقی، طرزالعمل تحصیل حق الثبت عرایض حقوقی و محصول حقوق، طرزالعمل اخذ ضمانت و احضار معروض علیه، طرزالعمل مصالحه در قضایای حقوقی و طرزالعمل تطبیق احکام قطعی و نهایی محاکم) تدوین و مطابق آن اجراءات صورت میگرد.

۵- به خاطر جلوگیری از غصب املاک دولتی کار بالای پالیسی دولت در مورد جلوگیری از غصب زمین و دارایی عامه و مقرر استرداد زمین های دولتی و عامه دولتی و مقرر قانونمند سازی شهرک ها جریان دارد.

۶- ارزیابی اداری و مسلکی و مالی اداره قضایای دولت در حال تکمیل شدن است و مبتنی بر آن آماده گی جهت تهیه استراتژی پنج ساله اداره قضایای دولت نیز صورت گرفته است .

۷- رهنمود دفاع از دارایی های عامه تکمیل گردیده و به منظور دفاع از دارایی عامه (قوانین ماهوی و شکلی در سه جلد جمع آوری و چاپ گردیده است.

۸- به خاطر توضیح رهنمود تریننگ های آموزش در سطح آمرین زون ها دایر گردیده است.

۹- به خاطر دسترسی آسان و سریع به دوسیه های نسبتی، سیستم فایلنگ تا حال از سال ۱۳۹۰ الی ۱۳۹۶ تکمیل و به شکل منظم و در الماری های خاص و بر اساس کودهای خاص تنظیم و جابجا شده است . و در قسمت دیجیتل سازی دوسیه های وزارت عدلیه میتوان یاد آور شد که:

ریاست عمومی قضایای دولت با تیم تخنیکی (JSSP) روی نسخه دوم مدیریت ثبت قضايا (CMS) کار نموده، نسخه دوم آن را نهایی ساخته اند. در نسخه دوم در نظر گرفته شده که حین ثبت دوسیه ها در سیستم، اسناد مهم یک دوسیه طور ضمیمه اسکن و داخل سیستم شود. روی نسخه دوم کار صورت گرفته، ولی به مرحله اجرا نرسیده و مدیریت ثبت قضایای ریاست عمومی قضایای دولت هنوز هم به اساس نسخه اول دوسیه ها را ثبت می نماید. به اساس معلومات مسوولین (JSSP) پروپوزل نسخه دوم ساخته شده و تاییدی (INL) ریاست مبارزه با مواد مخدر وزارت خارجه ایالات متحده امریکا نیز گرفته شده است؛ اما لوازم و تجهیزات مورد نیاز خریداری نشده و هر زمانی که لوازم و تجهیزات خریداری شود، حین ثبت دوسیه ها در سیستم، اسناد مهم دوسیه ها نیز داخل سیستم می گردد و همچنان مسوده مقرر مدیریت ثبت قضايا و طرزالعمل های مورد نیاز نیز تهیه گردیده است.

۱۰- به منظور ثبت تمامی دعاوی حقوقی، سیستم مدیریت قضايا CMS که از چند سال به این سو کار روی آن جریان دارد، اخیراً با بازنگری قانون طرز تحصیل حقوق و قضایای دولت، کار روی مرحله دوم آن آغاز گردیده و ریاست عمومی قضایای دولت با همکاران تخنیکی JSSP این پروسه را تکمیل و فعلاً اداره حقوق وزارت عدلیه، روی آن کار می نماید که با تکمیل آن تمامی قضايا، در این دیتابیس ثبت و سطح نظارت و شفافیت اجراءات را بالا میبرد.

۱۱- برنامه یکساله ستاژ تقنینی برای فارغین رشته های حقوق و شرعیات و مشاوران حقوقی ادارات دولتی در سال ۱۳۹۸ دایر و موفقانه به پایان رسید و همچنان برای اولین بار برنامه سه و نیم ماهه ستاژ حقوقی در وزارت عدلیه برای اعضای مسلکی حقوق و قضایای دولت دایر گردید که در آینده نیز تداوم خواهد یافت.

۱۲- برای محجوزین؛ مکتب لیسه در مرکز اصلاح و تربیت اطفال کابل به همکاری وزارت معارف ایجاد گردیده و همچنان مکاتب الحاقیه در ولایات جوزجان، سمنگان، بلخ و هرات نیز ایجاد گردیده است.

۱۳- **دربخش اصلاح قوانین و مقررات پیشنهادی:** کار بالای قانون اصول محاکمات اداری که جدیداً از طرف مقام محترم ستره محکمه مواصلت ورزیده تحت کار دیپارتمنت مربوطه قرار دارد.

۱۴- در مورد قانون تشکیلات اساسی دولت، در جلسه شماره (۵) مورخ ۹۹/۲/۱۳ کابینه جمهوری اسلامی افغانستان فیصله صورت گرفت که: کمیسیون اصلاحات اداری و خدمات ملکی موظف است، تا به همکاری وزارت عدلیه غرض طی مراحل قانون تشکیلات اساسی دولت، ابتدا پالیسی لازم را ترتیب و غرض بحث و نهایی سازی آن، طی جلسه اختصاصی به مقام عالی ریاست جمهوری ارایه نماید.

از جانبی هم میتوان یاد آور شد که:

با وجود دست آورد های فوق الذکر طی سال گذشته یک سلسله چالشها تا هنوز سد راه این وزارت پا برجا مانده. که جهت رفع همچو چالشها مقام رهبری وزارت طرحهای پیشنهادی خویش را ذیلاً ارقام میدارد:

پیشنهادات:

۱. قطعه خاص پولیس برای تطبیق احکام قطعی و نهایی محاکم هنوز ایجاد نشده است، لازم است در این مورد هدیای مشخص صادر شود.
۲. ایجاد صندوق مساعدت های حقوقی، سطح خدمات مساعدت های حقوقی را در ولسوالی ها تحت پوشش قرار خواهد داد و متاسفانه تا حال ایجاد نگردیده است.

۳. بسیاری از رؤسای عدلیه ولایات از بابت تامین امنیت شخصی شان شکایت دارند و این موضوع را چندین بار با وزارت محترم داخله شریک ساخته ایم ولی تا حال نتیجه نداده است امیدوارم امنیت رؤسای عدلیه ولایات مطابق سارنوالان تامین شود.
۴. در بسیاری از ولسوالی ها مدیریت های حقوق، دارای دفاتر کاری نیستند، لازم است در این مورد تصامیم لازم اتخاذ شود.
۵. مراکز اصلاح و تربیت اطفال در بیست ولایت فاقد تعمیر دولتی هستند و این در حالیست که زمین برای اعمار در اختیار داریم، در زمینه توجه مقام عالی را خواستاریم.
۶. برنامه ستاژ حقوقی، ظرفیت عملی اعضای مسلکی قضایای دولت، حقوق و مساعدین حقوقی را جداً بالا می برد، تدویر این برنامه ها نیاز به بودجه دارد، که در این مورد توجه خاص مقام عالی ریاست جمهوری را تقاضا داریم.
۷. وسایط نقلیه در مجموع از سالهای ۱۳۸۴ خریداری شده و اکثراً کهنه و بعضاً قابل استفاده نیست در مورد توجه مقام عالی را خواهانیم.
۸. اداره ترجمه اسناد تقنینی و تصدیق اسناد رسمی وزارت عدلیه مطابق فقره ۱ ماده ششم قانون امور ترجمه و تصدیق اسناد رسمی منتشره جریده رسمی شماره ۱۳۱۷ مورخ ۲۵ عقرب ۱۳۹۷، در چهارچوب ریاست عمومی انستیتوت امور قانونگذاری و تحقیقات علمی حقوقی ایجاد گردیده و بر اساس قانون در زمینه ترجمه اسناد تقنینی، تصدیق ترجمه اسناد رسمی و همچنان صدور اجازه نامه های فعالیت ترجمه اسناد رسمی به مترجمین دارالترجمه ها به منظور اعتبار دهی و بلند بردن کیفیت ترجمه ها، فعالیت می نماید. شورای علمی وزارت عدلیه به عنوان عالیترین مرجع تصمیم گیری انستیتوت، جلسه ایرا بتاريخ ۲۸ حوت ۱۳۹۷ تدویر نموده و راجع به اینکه در قسمت شمولیت مترجمین اسناد تقنینی اداره ترجمه و تصدیق اسناد رسمی به کادر علمی هیچ گونه مانع قانونی وجود ندارد و باید بخش ترجمه اسناد تقنینی به عنوان یکی از دیپارتمنت های مسلکی ریاست عمومی انستیتوت امور قانونگذاری و تحقیقات علمی حقوقی در نظر گرفته شود به اتفاق آراء تصمیم اتخاذ نمود. اینک در روشنی موارد فوق، موضوع غرض شمولیت اعضای ترجمه اسناد تقنینی اداره ترجمه اسناد تقنینی و تصدیق ترجمه اسناد رسمی به کادر علمی، به شورای عالی حاکمیت قانون پیشکش میگردد تا باشد در راستای بلند بردن ظرفیت ها، بخش ترجمه اسناد تقنینی آن به عنوان یکی از دیپارتمنت های مسلکی در اساسنامه انستیتوت امور قانونگذاری و تحقیقات علمی - حقوقی ایزاد گردد.

قسمت دوم: جدول گزارش از تطبیق پلان عمل برنامه ملی اصلاحات عدلی و قضائی

مربوط و وزارت عدلیه

اینک وزارت عدلیه در روشنی دیدگاه، ماموریت و اهداف استراتژی یک خویش جهت تحقق شاخصهایی برنامه ملی اصلاحات عدلی و قضایی مربوط این وزارت ، جدول گزارش از تطبیق پلان عمل برنامه ملی اصلاحات عدلی و قضایی مربوط و وزارت عدلیه را در سال گذشته ترتیب نموده که یک قسمت آن با استفاده از بودجه عادی تطبیق گردیده و قسمت دیگری آن با استفاده از بودجه انکشافی عملی گردیده است که ذیلاً می توان از آن نامبرد: